

1. tanegység

Hegyen-völgyön

45 perces készségfejlesztő óra
(magyar, dráma, vizuális kultúra)

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Bartos Erika: *Sihuhuhu*
*Hegyes-völgyes talá-
lósok* – magyar népi
mondókák
Markó Béla: *Hegymászók*

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

 Szöveggyűjtemény

 Internet, projektor,
hangfal

 (Füzet/írólap,
rajzeszköz)

ÉVFOLYAM

1–2. osztály

Hegyek, dombok, völgyek közé vezet minket a téma, és legjobb, ha ezt mindjárt hang-, mozgás- és képélménnyel kapcsoljuk össze. Készségfejlesztő óránkat nevezhetjük bátran verstúrának is.

Áttekintő vázlat

1.1 Hegyen-völgyön át	45 perc
1.1a Sihuhuhu	15–20 perc
1.1b Hegymászók	25–30 perc
Összesen:	45 perc

A vonatozás hanggal és mozgással akkor fog igazán jól sikerülni, ha a pedagógus lendületes szövegmondással és mozgással tudja bemutatni a verset. Érdemes tehát előre gyakorolni, netán meg is tanulni, így biztosan sikeres lesz a túra első része, és az a továbbiakra is kihatással lesz.

Az óra időkereteit a gyerekek aktivitása határozza meg, így nem lehet biztosan tudni, hogy marad-e elég idő óra végén a rajzolásra. Legjobb, ha készülünk mindkét lehetőségre.

FELADATOK LEÍRÁSA

1.1 Hegyen-völgyön át

1.1a Sihuhuhu

Nem is olyan régen a vonatokat még gőzmozdonyok húzták. A forró víz gőze hajtotta a mozdonyt. Láttatok már ilyet?

Ki utazott gőzmozdonyral húzott vonaton? Ki látta, hogyan indul el a gőzmozdony?

Figyeljük meg az indulását egy rövid filmrészleten (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)! Milyen hangot ad, hogyan mozognak a kerekek?

Utánozzuk a gőzmozdony hangját (sihuhuhu)!

Induljunk lassan, aztán egyre gyorsabban!

Kísérjük a mozdony hangját a kerekeket hajtó kar mozgásával (karok felváltva előre-hátra mozognak)!

JEGYZETEIM

Most tegyünk egy túrát a mozdonyral a hegyek között:

- emelkedő következik, lassan kapaszkodik, erőlködik a mozdony,
- lejtő következik, lefelé könnyebben fut a mozdony,
- alagút következik, bebújik, alig hallatszik a hangja.

Olvassuk el [Bartos Erika](#) *Sihuhuhu* című versét!

Majd mondogassuk kiszámoló ritmussal, a mozdony hangját utánozva, karmozdulatokkal kísérve (mint az előbb)!

Minden fél értékre esik egy főhangsúly, amit negyedértékenként mellékhangsúlyos szótag követ. Így a vers átalakul a mozdony hangját, mozgását utánozó ritmusjátékká.

<u>Sihuhuhu</u> , <u>sihuhuhu</u> ,	□□□□	ti-ti-ti-ti ti-ti-ti-ti
<u>dü</u> börög a <u>moz</u> dony,	□□	ti-ti-ti-ti tá-tá
<u>fut</u> a <u>hegy</u> en, <u>fut</u> a <u>völgy</u> ön,	□□□□	ti-ti-ti-ti ti-ti-ti-ti
<u>fut</u> a <u>kicsi</u> <u>domb</u> on.	□□	ti-ti-ti-ti tá-tá

Ha már jól megy a ritmizálás, a hangerővel és gyorsítással-lassítással is játszhatunk. Például az első sorral elindul, a második sorral felgyorsul, aztán csak robog a mozdony, míg az utolsó versszakban megérkezik, lassít, és szépen megáll.

Ha ezen a játékon is túl vagyunk, álljanak fel a gyerekek, és a helyükön maradva, helyben járással, karmozgással ismételjük el a szövegjátékot, miközben felelgetve mondják a verset!

Ha még mindig van kedvük, és megtanulták a szöveget, végül elindulhat a mozdony. Padsoronként külön vonatszerelvényt alkotva járhatnak a teremben. De vigyázzanak, össze ne ütközzenek a vonatok! (Találkozáskor kanyarodjanak el, vagy járjanak helyben!)

1.1b Hegymászók

A versbéli mozdonynak merre vitt az útja? A találós kérdések közül melyik az, amelyik megmutatja, hogy merre járt?

Olvassák a gyerekek magukban a *Hegyes-völgyes találósokat*, és ha találnak ilyet, jelentkezzenek!

Szóba jöhet az első, a negyedik és az ötödik találós. Megoldásaik sorban: folyó (patak, folyóvíz), völgy, ösvény (út).

Ki járt már hegyek-völgyek, dombok között? Milyen volt? Meséljete rőla!

Hallgassuk meg a gyerekek élménybeszámolóit egy-egy gyalogtúráról, kirándulásról! Bizony, az ember is „pöfög”, szuszog, amikor meredek lejtőn kell felkapaszkodnia.

Olvassuk el [Markó Béla](#) *Hegymászók* című versét, és keressük meg a túra nehézségének és szépségének jeleit!

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Beszélgetés, filmrészlet megtekintése
Hangutánzó játék mozdulatkísérettel
Vers olvasása, ütemező ritmizálása, mozdulatkíséret, helyben, térben mozgás
Válogató olvasás, találós kérdések megfejtése
Beszélgetés, túraélmény felidézése
Vers olvasása, értelmezése
Csoportmunkában hangjáték készítése
(Illusztráció készítése az egyik vershez)

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?

(Füzet/írólap, rajzeszköz)

25-30
perc

JEGYZETEIM

A gyerekek alkossanak kis túracsoportokat, és együtt vágjanak bele a vershegymászásba! Olvassák el együtt a verset, és találják ki, hogyan adhatnák elő hangjátékként! (Szereposztás, szóló-kórus felelgetés, kísérő hangok, zörejek, visszhang stb.)

Majd a vállalkozó túracsoportok adják elő felolvasással a hangjátékaikat!

Variáció

Ha marad még idő az órán vagy otthoni feladatként készíthetnek a gyerekek rajzot, illusztrációt az egyik vershez (amelyik jobban tetszik).

